

Dlaczego i jak w nowoczesny sposób chronić dziedzictwo kulturowe w wielokulturowym regionie?

Program II Kongresu Śląskich Samorządowców

16 września 2026 - środa

10.00 Otwarcie, powitanie

Łukasz Jastrzemski, Przewodniczący Śląskich Samorządowców

Zuzanna Donath-Kasiura, Wicemarszałkini Województwa Opolskiego

10.30 **I Panel dyskusyjny** pt. *„Dlaczego i jak w nowoczesny sposób chronić trudne dziedzictwo kulturowe?”*

Moderator panelu: **Zbigniew Przybyłka**, historyk i filolog klasyczny, absolwent Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, związany z katowickim oddziałem Klubu Jagiellońskiego. Współautor podcastu „Szyb Kultury”, poświęconego historii, kulturze i tożsamości Śląska. Publicysta i komentator zajmujący się problematyką pamięci regionalnej, relacji centrum-region oraz współczesnego rozumienia śląskiego dziedzictwa kulturowego.

Paneliści:

1. **dr hab. Joanna Lusek**, historyczka i muzealniczka, naczelnik Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu, związana ze środowiskiem badaczy dziejów Górnego Śląska. Specjalizuje się w historii społecznej i kulturowej regionu, problematyce pamięci zbiorowej oraz dziedzictwa pogranicza. Autorka licznych publikacji naukowych i popularyzatorskich dotyczących historii Śląska, muzealnictwa oraz edukacji historycznej. W swojej działalności łączy perspektywę naukową z praktyką upowszechniania historii i ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. **dr David Skrabania**, historyk i badacz dziejów Górnego Śląska, związany ze środowiskami zajmującymi się dialogiem historycznym i pamięcią regionalną. Dyrektor Muzeum Ziemi Górnośląskiej w Ratingen, aktywnie zaangażowany w rozwijanie polsko-niemieckiej współpracy kulturalnej i popularyzację wielokulturowego dziedzictwa Śląska w Europie.

3. **Tomasz Kandziora**, Samorządowiec, od 2018 r. wójt gminy Reńska Wieś, działacz społeczny, propagator historii lokalnej. Autor licznych publikacji, w tym książkowych, poświęconych historii lokalnej, społeczny opiekun cmentarza żydowskiego w Dębowej, inicjator rewitalizacji i renowacji licznych zabytków na terenie gminy Reńska Wieś.
4. **Rafał Bartek**, Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego, samorządowiec, działacz mniejszości niemieckiej i animator dialogu międzykulturowego na Śląsku Opolskim. Przewodniczący Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim oraz wiceprzewodniczący Śląskich Samorządowców. Od lat zaangażowany w działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego regionu, rozwoju edukacji regionalnej i budowania współpracy polsko-niemieckiej. W swojej działalności publicznej podkreśla znaczenie wielokulturowości Śląska jako wartości wzmacniającej lokalną wspólnotę i tożsamość regionalną.

12.00 Przerwa

12.30 **II Panel Dyskusyjny** pt. *„Pomiędzy dziedzictwem, a praktyką. Jak chronić i gdzie pozyskać środki na ochronę dziedzictwa kulturowego?”*

Moderatorka: **Dominika Gorgosz-Złoty**, dziennikarka radiowa z ponad 20-letnim doświadczeniem, związana z tematyką społeczną, kulturalną i edukacyjną. Wykładowczyni Uniwersytetu Opolskiego, prowadząca zajęcia z zakresu komunikacji, mediów oraz nowych form uczestnictwa w kulturze. Animatorka kultury, organizatorka licznych wydarzeń i projektów społecznych. Na co dzień kieruje Strefą Gier Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, realizując działania skierowane do odbiorców w różnym wieku i angażując społeczność wokół inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych.

Paneliści:

1. **Iwona Solisz**, dyrektorka Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, z wykształcenia konserwator zabytków architektury i zabytkoznawca. Zawodowo i społecznie

związana z ochroną dziedzictwa kulturowego, m.in. jako konserwator samorządowy oraz wojewódzki konserwator zabytków. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych poświęconych zabytkom i ich ochronie. Inicjatorka projektów dotyczących popularyzacji i edukacji w obszarze dziedzictwa. Jako muzealnik koncentruje się na poszerzaniu aktywności muzeum w obszarach mniej znanej historii regionu, systemowo wspiera działalność społecznych regionalistów.

2. **Łukasz Jastrzebski**, od 2009 roku burmistrz Leśnicy, związany z Mniejszością Niemiecką, przewodniczący Śląskich Samorządowców, koncentruje się na rozwoju lokalnych społeczności, aktywizacji mieszkańców oraz wzmacnianiu współpracy samorządowej w regionie.
3. **dr Stanisław Lessaer**, jest założycielem spółki PA NOVA S.A. ceniony urbanista i architekt, związany z Politechnika Śląską - wykładowca na Wydziale Architektury, Członek Miejskich Komisji Urbanistyki i Architektury w Katowicach, Sosnowcu i Mikołowie, członek Głównej Komisji Urbanistyki i Architektury w Warszawie, autor publikacji z dziedziny urbanistyki i architektury.
4. **Anna Molenda**, historyk sztuki, kierownik Wydziału Zabytków Ruchomych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu. Wieloletni pracownik urzędu konserwatorskiego w Opolu. Zawodowo związana z ochroną dziedzictwa kulturowego na terenie Śląska Opolskiego, zaangażowana w ochronę zabytków i popularyzowanie wiedzy o zabytkach, w prowadzenie nadzorów konserwatorskich oraz procedowanie wniosków o udzielenie dotacji celowych na prace konserwatorskich przy zabytkach ze środków Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
5. **dr Aleksandra Paradowska**, historyczka sztuki, badaczka architektury XX wieku oraz dziedzictwa modernizmu, adiunkt w Katedrze Historii Sztuki i Filozofii Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Specjalizuje się w problematyce architektury i urbanistyki okresu międzywojennego oraz powojennego, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między przestrzenią, ideologią i pamięcią historyczną. Autorka licznych publikacji naukowych i projektów badawczych dotyczących trudnego dziedzictwa architektonicznego Europy Środkowej. W swojej działalności łączy perspektywę historii sztuki, ochrony dziedzictwa i współczesnej refleksji nad sposobami interpretowania przestrzeni historycznej.

Wielokulturowość Śląska nie jest problemem do rozwiązania. Jest faktem, który należy zrozumieć i mądrze zagospodarować. A to wymaga spokojnej, naukowej rozmowy.

Jako Śląscy Samorządowcy zapraszamy do tej dyskusji.

Przypominamy też, że II Kongres Śląskich Samorządowców odbywa się w roku **35. rocznicy podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy pomiędzy Polską a Niemcami** – dokumentu, który stworzył fundament współczesnego dialogu i współpracy w regionach wielokulturowych i pogranicznych, takie jak nasza Mała Ojczyzna, nasz Heimat.

Tegoroczna debata poświęcona trudnemu dziedzictwu kulturowemu będzie doskonałą przestrzenią wypracowywania nowoczesnych i odpowiedzialnych modeli zarządzania pamięcią historyczną, opartych na dialogu, wiedzy i wieloperspektywicznej interpretacji historii.

Projekt jest dofinansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz współfinansowany przez Samorząd Województwa Opolskiego.

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Współfinansowane
przez Samorząd
Województwa
Opolskiego

